

“ฟื้นฟูน้ำหนองดินดอย แก้วิกฤตน้ำท่วม ภัยแล้ง”

โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำหนองดินดอย

ตำบลยกกระบัตร ตำบลวังจันทร์และ ตำบลวังหมัน อำเภอสางเา จังหวัดตาก
หน่วยงาน สำนักอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำ

ประเภทโครงการ

01 นโยบาย /
แผนแม่บท - แผนปฏิบัติการ /
กำหนดหลักเกณฑ์ - มาตรการ

02 พัฒนาแหล่งน้ำ

03 อนุรักษ์ ฟื้นฟู
แหล่งน้ำสาธารณะ

04 การมีส่วนร่วมและ
การใช้ประโยชน์

05 การพยากรณ์
เตือนภัย

ความสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ / แผนแม่บท 20 ปี

01

• หนองดินดอยเกิดปัญหาการขึ้นคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมและขาดการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ ทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับความเดือดร้อน ไม่มีน้ำเพียงพอในการอุปโภคบริโภคและทำการเกษตร

พ.ศ. 2557

05

• เดือนเมษายน โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำหนองดินดอย แล้วเสร็จ กรมทรัพยากรน้ำ ได้ส่งมอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนดูแลรักษาต่อไป

03

พ.ศ. 2553

• กรมทรัพยากรน้ำ เริ่มดำเนินงานโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำหนองดินดอย

04

พ.ศ. 2554 – 2556

• เกิดอุทกภัยน้ำท่วมบริเวณพื้นที่ก่อสร้างโครงการ และพื้นที่ อ.สามเงา จ.ตาก ทุกปี ทำให้ต้องหยุดงานก่อสร้างโครงการเป็นระยะๆ

02

พ.ศ. 2551

• กรมทรัพยากรน้ำ ได้จ้างบริษัทที่ปรึกษาเข้ามาสำรวจ ศึกษาและออกแบบพร้อมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ เพื่อพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งน้ำหนองดินดอยให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์สูงสุด

06

• กรมทรัพยากรน้ำ ได้จัดกิจกรรมส่งเสริมและสนับสนุนให้เครือข่ายกลุ่มผู้ใช้น้ำหนองดินดอยมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งน้ำ และสร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาทรัพยากรน้ำร่วมกันอย่างยั่งยืน

แนวคิดในการแก้ไขปัญหา

ลำน้ำ คือแหล่งน้ำผิวดินที่ไหลอยู่ในร่องน้ำ โดยส่วนใหญ่มีความโค้งและเปลี่ยนทิศทางการไหลของน้ำตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับความเร็วและความแรงของกระแสซึ่งสัมพันธ์กับความลึกของลำน้ำและระยะเวลาการกัดเซาะ ความเร็วของกระแสน้ำจะกัดเซาะส่วนโค้งของลำน้ำจนกระทั่งแนวตลิ่งส่วนโค้งพังทลายไป แล้วตะกอนจะถูกกระแสน้ำพัดพาไปทับถมส่วนเว้าของลำน้ำ เกิดพื้นดินงอกขึ้นมาแทน ส่วนทางน้ำที่ถูกกัดเซาะได้เปลี่ยนทิศทางการไหลใหม่เป็นทางที่ไหลสะดวกกว่า เรียกภาษาชาวบ้านว่า กุด ส่วนทางน้ำเดิมที่น้ำเคยไหลผ่านกลายเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ เรียกว่า หลง น้ำจะไหลกลับเข้าหลงเมื่อน้ำในลำน้ำหลักมีปริมาณมากพอ เช่น ในฤดูฝน

หนองดินดอย เป็นหนองน้ำธรรมชาติบนที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่น้ำวัง สภาพธรรมชาติเป็นพื้นที่ลุ่มต่ำ ในอดีตเคยเป็นลำน้ำมาก่อน เมื่อเวลาผ่านไปลำน้ำเดิมเปลี่ยนทิศทางการไหล หนองดินดอยจึงกลายเป็นหลงหรือหนองน้ำ ปัจจุบันหนองดินดอยมีศักยภาพในการพัฒนาเพื่อเป็นพื้นที่กักเก็บน้ำให้กับชุมชน

จากแนวคิดนี้ กรมทรัพยากรน้ำ ได้นำมาปรับใช้ในการพัฒนาโครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำหนองดินดอย โดยดำเนินการก่อสร้างคันดินรอบแหล่งน้ำ พร้อมทำท่อลอดและท่อระบายน้ำ ขุดลอกแหล่งน้ำ ปรับปรุงภูมิทัศน์และติดตั้งสถานีสูบน้ำ เพื่อเพิ่มปริมาณการกักเก็บน้ำให้เพียงพอตลอดทั้งปี นอกจากนี้การดำเนินการก่อสร้างฯ ยังต้องคำนึงถึงผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและการใช้ประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่อีกด้วย

การเปลี่ยนแปลง

อดีต

ปัจจุบัน

โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำหนองดินดอย

ที่ตั้ง : ต.ยกรกระบัตร์ ต.วังจันทร์ และ ต.วังหมัน อ.สามเงา จ.ตาก

ความจุ : 5,500,000 ลบ.ม. พื้นที่เกษตรได้รับประโยชน์ 5,000 ไร่

ปัจจัยความสำเร็จ

- โครงการมีศักยภาพในการพัฒนา เนื่องจากแหล่งน้ำเป็นพื้นที่สาธารณะขนาดใหญ่ ครอบคลุม 3 ตำบลในอำเภอสามเงา เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ สำหรับรองรับน้ำในช่วงฤดูฝน ซึ่งกรมทรัพยากรน้ำ เล็งเห็นศักยภาพในการพัฒนาแหล่งน้ำ จึงได้ดำเนินโครงการนี้ขึ้นเพื่อเป็นต้นแบบการพัฒนาพื้นที่ประเภท กุด-หลง ของลำน้ำเดิม
- โครงการสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ จากการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ก่อนเริ่มโครงการ ทำให้กรมทรัพยากรน้ำ ได้นำข้อมูลเหล่านี้มาวิเคราะห์และวางแผนการดำเนินงาน เพื่อให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้ใช้น้ำมากที่สุด

ความสำเร็จ

- ประชาชน จำนวน 4,862 ครัวเรือน มีน้ำพอเพียงต่อการอุปโภค บริโภคและการเกษตร
- บรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งในพื้นที่ประเภท แก้มลิงรับน้ำในช่วงฤดูน้ำหลาก
- ประชาชนมีรายได้เสริมจากการทำประมง
- ปรับปรุงคุณภาพน้ำและฟื้นฟูระบบนิเวศให้คืนสู่ความสมดุล
- ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ

แผนที่โครงการอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำหนองดินดอย

